

РЕШЕНИЕ

№ 76

гр. гр. Добрич, 07.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на двадесет и трети юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Павлина Н. Паскалева

при участието на секретаря Билсер Р. Мехмедова Юсуф
като разгледа докладваното от Павлина Н. Паскалева Търговско дело №
20223200900187 по описа за 2022 година
и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по предявени от А., ЕИК **** със седалище и адрес на управление гр.П., район Южен, бул.“К. Ш.” №* против СД „В. А.- А.”, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление с.С, Стопански двор, община Добричка, област Добрич искове с правно основание чл.79, ал.1, пр.1, във връзка с чл.327 от ТЗ и чл.86, ал.1 от ЗЗД за заплащане на сумата от 111 978,49 лв., представляваща остатък от дължима цена на стоки по търговски продажби между дружествата за периода 14.03.2019г. – 01.07.2021г. и сумата от 27597,06 лв., представляваща обезщетение за забава по всяка от фактурите за периода от съответния падеж по всяка от тях до извършваните частични плащания и за останалите дължими разлики - до подаване на исковата молба.

Претенциите на ищеца се основават на следните, изложени в исковата молба обстоятелства:

Въз основа на съществували между ищцовото дружество и ответника „В. А.-А.” СД търговски отношения, последният закупил от ищеца препарати за растителна защита. Съгласно разпоредбата на чл. 303 а ТЗ ответникът следвало да заплати стойността на стоките на падежи, посочени в исковата молба. Ответникът не извършил плащането. Съгласно разпоредбата на чл.86

33Д при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

В срока по чл.367, ал.1 от ГПК от ответника СД „В. А.- А.” е депозиран писмен отговор с вх.рег.№10230/15.04.2022г. /на регистратурата на ПОС/. Заявява се оспорване на исковите претенции.

Заявено е възражение за погасяване на главния иск в размер на 111 978,49 лева. С платежно нареждане от 17.12.2021 г. сумата е преведена по сметка на ищеца, с което е погасено цялото задължение по сключения между страните неформален договор, въз основа, на който са издадени процесните фактури. Предявеният иск следва да бъде отхвърлен, поради погасяване на задължението изцяло преди получаване на исковата молба на 04.04.2022 г. Отделно от изложеното ответникът не е дал повод за завеждане на иска, тъй като отношенията между страните са продължили дълъг период от време, продължават и към момента.

Твърди се, че задължението е погасено изцяло по отношение на главница и лихви, като предявените суми са изчислени неправилно и ответното дружество не дължи посочената главница, както и задължение за лихва в посочения размер.

Представените приложения към исковата молба не кореспондират в цялост на изложеното в нея. Не са представени експедиционни листи към всички фактури, които да доказват, че е извършена доставка на описаните по фактурите стоки. Част от експедиционните листи не са за всички описани във фактурите стоки. Видно е, че не са доставени стоките по вид и количества, описани във фактурите. От тук следва, че цената е била дължима само по отношение на доставеното. Неправилно е формирана крайната цена на иска, с оглед липсата на доставка на цялото количество договорено между страните.

Между страните е сключен неформален договор за покупко-продажба на стоки. Договорът за продажба на движими вещи е консенсуален. Правното действие на сключения договор попада под приложното поле на ТЗ, тъй като договорните правоотношения са възникнали между търговци. По тези материални търговски правоотношения са породени две основни obligatorни задължения - за ищеца да прехвърли правото на собственост върху описаните във фактурите стоки и да предаде тяхното владение на купувача, което същият не е сторил изцяло, а за ответника - да заплати уговорената продажна цена и да получи стоките, предмет на договора. В настоящия случай

ответното дружество е изправна страна, тъй като е заплатило изцяло сумите по процесните фактури, независимо, че част от приложените документи не кореспондират по вид и количество с изписаното по фактурите. Независимо от този факт ответникът е заплатил пълната цена по фактури, поради което не следва да бъде санкциониран с лихва за забава за неточното и непълно изпълнение от страна на ищеца.

Съгласно чл.327, ал.1 ТЗ купувачът е длъжен да плати цената при предаване на стоката или на документите, които му дават право да я получи, освен ако е уговорено друго. В настоящия случай е уговорено между страните плащането да бъде извършено след приключване на стопанската година, която започва на 01.10. на съответната година и приключва на 30.09. на следващата година. Неправилно е определен в исковата молба падежа на плащане. Поради изричната уговорка между страните, във фактурите не е записана дата за падеж на плащането. На посочените като падеж дати заплащането на цената не е станало изискуемо, съгласно уговореното. Претенцията за лихви за забава е неоснователна.

Ищецът е депозирал допълнителна искова молба с вх.рег.№ 6163/21.11.2022г. Поддържат се изложените в исковата молба твърдения и доводи, както и се оспорват наведените от ответника възражения.

Не се спори, че главницата е погасена. Ответната страна неоснователно твърди, че е погасила и лихви. Между страните няма уговорка за разсрочване на плащане извън разпоредбата на чл. 327 ТЗ. Но дори и да се приеме, че е направена такава, а именно плащането да се извърши след края на стопанската година, то тя би противоречала на чл. 303 а, ал.1 ТЗ, която допуска договаряне на срок за плащане не повече от 60 дни и само по изключение в по-дълъг срок, но само ако това се налага от естеството на стоката или услугата, или по друга важна причина, ако това не представлява явно злоупотреба с интереса на кредитора и не накърнява добрите нрави. Също така плащанията по главницата направени от ответника са извършени и след приключване на съответната стопанска година, което е видно от представените фактури и справка за плащанията.

В срока по чл.373, ал.1 ГПК ответникът е подал отговор на допълнителната искова молба. Поддържат се наведените с отговора на исковата молба възражения.

След преценка на доказателствата по делото и съобразявайки становищата

на страните, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Договорът за търговска продажба е двустранен, възмезден, консенсуален договор. За възникването му е необходимо постигане на съгласие между страните по него относно вещта и цената, като продавачът се задължава да прехвърли собствеността и предаде вещта, а купувачът да я получи и заплати цената.

Ищецът твърди, че в периода 14.03.2019г. – 01.07.2021г. е извършил множество самостоятелно фактурирани доставки, за които е издал 27 броя данъчни фактури, посочени в исковата молба и приложени към нея. По 21 от тях, а именно: Фактури №29911/26.05.2019г.; №29978/04.06.2019г.; №30026/12.07.2019г.; №30198/16.09.2019г.; №30199/25.09.2019г.; №30203/18.10.2019г.; №30373/28.02.2020г.; №30592/20.03.2020г.; №30593/20.03.2020г.; №30519/03.04.2020г.; №30613/14.04.2020г.; №30765/04.05.2020г.; №30698/08.05.2020г.; №30714/20.05.2020г.; №30776/01.06.2020г.; №30814/29.06.2020г.; №30831/20.07.2020г.; №30847/30.07.2020г.; №30878/11.08.2020г.; №30923/02.09.2020г.; №31544/01.07.2021г. няма извършено плащане от ответника, т.е той дължи главницата по фактурите. По фактури №29510/14.03.2019г.; №29427/26.03.2019г.; №29585/11.04.2019г.; №29596/30.04.2019г.; №29967/10.05.2019г.; №29909/16.05.2019г.; плащането е извършено със забавя.

Ответникът сочи и представя доказателства, че на 17.12.2021г. е заплатил на ищеца сума в размер на 111 978,51 лева, с което е погасено цялото задължение по процесните фактури. Настоява се за отхвърляне на главния иск, тъй като задължението е погасено изцяло преди получаване на исковата молба. Наведено е и възражение, че не са доставени стоките по вид и количества, описани във фактурите. Неправилно е формирана крайната цена на иска, с оглед липсата на доставка на цялото количество договорено между страните.

С оглед ангажираните от ищеца в изпълнение на вменената му доказателствена тежест доказателства, последното възражение се явява неоснователно. Получаването на стоките от ответника е установено от събраните по делото доказателства. При търговската продажба законът не задължава страните да съставят отчетни документи, които да удостоверяват

получаването на стоките. Единственото задължение е това по чл.321 от ТЗ, според която норма по искане на купувача продавачът е длъжен да издаде фактура, а по съгласие на страните - и други документи. В случая, освен издаването на фактури, страните са постигнали съгласие за издаване и на други документи, а именно – експедиционни листи, установяващи предаването на стоките от продавача на купувача. По всяка от процесните фактури са съставени двустранно подписани експедиционни листи. Тези документи не са оспорени от ответната страна и удостоверяват безспорно факта на получаване от СД „В. А.- А.” на посочените в тях стоки. Налице е пълно съответствие между стоките, визирани като количество и асортимент в експедиционните листи и издадените въз основа на тях фактури. Фактурите са издавани след подписване на експедиционните листи.

Обстоятелството, че стоките по процесните фактури са получени от ответната страна е установено и от назначената по искане на страните съдебно-счетоводна експертиза, изготвена след проверка на събраните по делото писмени доказателства и на счетоводствата на двете страни. От неоспореното и прието от съда като обективно и компетентно заключение на вещото лице се установява следното: Посочените и приложени към исковата молба фактури са заведени в Дневниците за продажби по ЗДДС. По всяка една от фактурите ищецът е начислил ДДС. Процесните фактури са осчетоводени и при ответника, като са заведени в Дневниците за покупки по ЗДДС. Стоките по фактурите са заведени счетоводно по сметка 302 “Материали“ като складова наличност с датата на всяка една от фактурите. Стоките са изписвани след влагането им в производството на земеделски култури с дата 31.12. на текущата година.

Принципен отговор на въпроса за значението на фактурата като доказателство за сключен договор за търговска продажба на стоки, неговото изпълнение и наличието на основание за плащане на уговорената в договора цена е даден с множество решения на ВКС. В решенията еднозначно е обосновано становището, че фактурите отразяват възникналата между страните облигационна връзка и осчетоводяването им от търговското дружество - ответник, включването им в дневника за покупко - продажби по ДДС и ползването на данъчен кредит по тях по смисъла на ЗДДС, представлява недвусмислено признание на задължението и доказва неговото съществуване. Приема се, че дори издадената фактура да е останала

неподписана за „получател“ от купувача по договор за търговска продажба, тя може да послужи като доказателство за възникване на отразените в нея задължения, ако съдържа реквизитите на съществените елементи на конкретната сделка, отразена е счетоводно от двете страни, както и е ползван данъчен кредит. В настоящия случай съдът приема за установено, че ответникът дължи на ищеца по процесните Фактури №29911/26.05.2019г.; №29978/04.06.2019г.; №30026/12.07.2019г.; №30198/16.09.2019г.; №30199/25.09.2019г.; №30203/18.10.2019г.; №30373/28.02.2020г.; №30592/20.03.2020г.; №30593/20.03.2020г.; №30519/03.04.2020г.; №30613/14.04.2020г.; №30765/04.05.2020г.; №30698/08.05.2020г.; №30714/20.05.2020г.; №30776/01.06.2020г.; №30814/29.06.2020г.; №30831/20.07.2020г.; №30847/30.07.2020г.; №30878/11.08.2020г.; №30923/02.09.2020г.; №31544/01.07.2021г. дължимата и неплатена цена на продадените му стоки, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на задължението.

От заключението на експертизата се установява, че по счетоводни данни и на двете страни дължимата и неплатена към датата на завеждане на исковата молба главница по процесните фактури възлиза на сумата от 111978,51 лв., погасена изцяло на 17.12.2021г. При това претенцията с правно основание чл.79, ал.1 ЗЗД в.вр. чл.327, ал.1 ТЗ, която е и за размер по-малък от действително дължимия, следва да бъде отхвърлена поради погасяване на задължението чрез плащане, съобразено на основание чл.235, ал.3 ГПК. Основателна е и следва да се уважи претенцията за присъждане на законна лихва върху платеното главно задължение за периода от 09.12.2021г. /датата на подаване на исковата молба/ до 16.12.2021г. /датата предхождаща тази на пълното погасяване на задължението/.

Като основателна следва да се уважи и ищцовата претенция за заплащане от страна на ответника на обезщетение за забава, изчислено в размер на законната лихва, дължимо върху неплатената главница, считано от датата на падежа до датата на предявяване на иска за всяка фактура, както и върху платената със забава главница, считано от падежа до датата на плащане на всяка платена фактура.

Съгласно чл.294, ал.1 от ТЗ между търговци лихва се дължи, освен ако е уговорено друго. Доказателства за наличие на твърдяната от ответника уговорка между страните за отложено плащане на главниците по процесните

фактури и за това, че купувачът не дължи лихва за забава в плащането, не се събраха, поради което презумпцията на чл.294, ал.1 от ТЗ остана необорена. По делото липсват писмени доказателства, установяващи подобни уговорки. Показанията на разпитания в полза на ответната страна свидетел А. С. А. също не представляват опора за извод, че страните са постигнали твърдените от ответника договорености. От показанията на този свидетел се установява, че той също се занимава със земеделие, в стопанство съседно на това на ответното дружество. Съответно сочи, че също е закупувал стоки от ищеца. А. излага, че е бил пряк свидетел на постигането на договорености между двете страни за отложено плащане на стоки /препарати/. Излага твърдения, че е присъствал на водени от Й. А., сочен от свидетеля като управител на ответното дружество, разговори с представител на ищцовото дружество. От една страна от св.А. не се твърди, че водените разговори касаят именно процесните фактури, тъй като между страните са сключвани и други сделки, освен процесните. От друга страна свидетелят сочи общи твърдения за уговорки за отложено плащане – „примерно след четири – пет месеца“, без да сочи конкретен падеж. И не на последно място следва да се посочи, че А. сочи, че управител на ответното СД е бил Й. А. и именно той е водил разговори с представител на ищцовата страна във връзка с процесните доставки. Справката в ТР установява, че съдружници в СД са Р.А. и В.А., като В.А. управлява и представлява дружеството, а Й. А. е бил съдружник и управител на дружеството до 2017г. При това не може да се приеме, че заявеното от свидетеля твърдение за постигната уговорка за отсрочено плащане касае конкретния спор. Съответно от показанията на Е.Б. става ясно, че именно тя е била служителят при ищцовото дружество, на който е било възложено предлагането, съответно продажбите на продукти на СД „В. А.-А.“. На Е.Б. било възложено експедиране на стоките, съставянето на фактурите и следене за плащанията. Процесните фактури са съставени именно от свидетеля. Цените на предлаганите стоки се определят от управителя. Свидетелят отрича да е договаряла срокове за отложено плащане. Установената във ищцовото дружество практика е плащането по фактурите да бъде направено в законовите срокове.

Следва да се посочи, че на съда е известна прилаганата в търговията със семена и препарати практика, заплащането да се извършва от купувачите след реализиране на селскостопанската продукция, за добива на която са

вложени закупените стоки. В този смисъл са и показанията на св.А.. Свидетелят също излага, че ищцовото дружество предлага стоките си за продажба с цена различна според падежа за плащане, като колкото по-отложено във времето е плащането, толкова по-висока е продажната цена. От значение за спора обаче са конкретните договорки, постигнати между страните по делото, а не всеобщата практика, макар и известна на страните и съда. В случая, както бе посочено, не се събраха доказателства, установяващи подобни уговорки.

В случая, в процесните фактури не е посочен срок за плащане. При това приложение намира разпоредбата на чл.303а, ал.3 от ТЗ, съгласно която, ако не е уговорен срок за плащане, паричното задължение следва да бъде изпълнено в 14-дневен срок от получаване на фактурата. Именно по този начин ищцовото дружество е определило началния срок, от който претендира обезщетение за забавено изпълнение. След изтичане на този срок, купувачът е в забава, като за неплатените фактури дължи на основание чл.86, ал.1 от ЗЗД обезщетение за забава в размер на законната лихва, считано от изтичането на 14-дневния срок. Заключение на ССЧЕ установява, че обезщетението за забава в плащанията по процесните фактури, изчислено по размер от законната лихва върху неплатената главница по фактурите и върху платената със забава главница, считано от изтичане на 14-дневния срок до подаване на исковата молба – 09.12.2021г. възлиза на 27 871,99 лв. При това предявената от ищеца претенция по чл.86, ал.1 от ЗЗД, в по-нисък размер от действително дължимия, е основателна и като такава следва да се уважи изцяло.

С оглед изхода на производството и направеното искане от ищеца за присъждане на съдебни разноски, ще следва на ответното дружество да бъде възложено заплащането им в размер на 14983,02 лв. (5583,02 лева – заплатена държавна такса; и 400 лв. – депозит по ССЧЕ; 9000 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение).

Водим от изложеното Окръжният съд,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от А., ЕИК **** със седалище и адрес на управление гр.П, район Южен, бул.“К. Ш.“ №* против СД „В. А.- А.”, ЕИК

****, със седалище и адрес на управление с.С, Стопански двор, община Добричка, област Добрич иск за заплащане на сумата от 111 978,49 лв., представляваща остатък от дължима цена на стоки по търговски продажби между дружествата за периода 14.03.2019г. – 01.07.2021г., поради ПОГАСЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЧРЕЗ ПЛАЩАНЕ.

ОСЪЖДА СД „В. А.- А.”, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление с.С, Стопански двор, община Добричка, област Добрич да заплати на А., ЕИК **** със седалище и адрес на управление гр.П, район Южен, бул.“К. Ш.” №* законната лихва за забава върху главното задължение от 111 978,49 лв., представляваща остатък от дължима цена на стоки по търговски продажби между дружествата за периода 14.03.2019г. – 01.07.2021г., начислена за периода от 09.12.2021г. до 16.12.2021г., 27597,06 лв., представляваща обезщетение за забава по всяка от фактурите за периода от съответния падеж по всяка от тях до извършването на частични плащания и за останалите дължими разлики - до подаване на исковата молба, както и сторените по делото разноси в размер на 14983,02 лв.

Присъдените суми могат да бъдат заплатени от ответника по следната посочена от ищеца банкова сметка: ****.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Апелативен съд гр. Варна в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Добрич: _____